

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădețul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Ghirla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceașarul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniara), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ily-mare), Rîureana (Cap-Măndăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercățiana, Șotimul (Uioara), Șotimul (Vășcău), Trărnăveana, Țimișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgneana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:

VASILE VLAICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

Instituțiunea pompierilor și a asigurărilor.

În orașul înfloritor Gyöngyös au dat greș ambele instituțiuni de apărare contra furiei elementare a incendiului: pompierii și asigurările. Aici au ars de astădată și a doua oară destule averi, în decurs de două zile.

Însuși regele a arătat o importanță mai mare catastrofei incendiului dela Gyöngyös decât crizei de guvern.

Dar, ca să-și poată face ori-cine o idee despre modul cum au funcționat ambele instituțiuni de apărare la acest groaznic incendiu, credem, că e de ajuns, dacă reasumăm din rapoartele ziarelor cotidiene 2 fapte: oameni pricepuți și curagioși, cari să fi stins incendiul sau cel puțin să-l fi localizat, au fost destui, căci pe lângă pompieri au mai fost trimiși imediat la fața locului toți soldații regimentului 12 de husari și ai regimentului 20 de honvezi.

A lipsit însă apa. În Gyöngyös nu e apeduct și culmea nefericirii se poate descrie prin împrejurarea, că un om practic, comandantul micii garnizoane din Vámosgyörk a recvirat la moment locomotivele și vagoanele de petrol de pe linia vicinală, a dispus să se umple vagoanele cu apă și să se transporteze apa dela capătul liniei vicinale până la orașul, întreg în flacări.

A căută a cui e vina, pentru orașenii din Gyöngyös este de sigur prea târziu. Cel mult pentru alții, pentru cei neatinși încă de dezastrul incendiului, va servi de învățătură și pățania orașului Gyöngyös. Anume fiecare proprietar sau administrator are datorința să se îngrijească cât se poate de serios de toate măsurile, cari să garanteze succesul lucrării pompierilor. În caz contrar, după Gyöngyös urmează ușor alt oraș sau altă comună la rând.

Dar instituțiunea asigurărilor. În Gyöngyös vor fi fost active preste 10 societăți de asigurare și probabil, că puține case vor fi rămase neasigurate. De prezent în Gyöngyös sunt preste 100 experți ai societăților de asigurare, cari măsură, stabilesc și prețuesc și unde e de lipsă licvidează daunele momentan la fața locului. O stare mai ideală nici că s'ar putea închipui, — așa ar zice cineva, care nu dă destulă atențiune contractelor de asigurare.

Căci întrebarea este: În ce mod au fost asigurați respectivii? Fost-au contractele lor corăspunzătoare împrejurărilor materiale de astăzi? Cele mai rare excepțiuni sunt ale acelor, cari de bunăvoie au cerut urcarea corăspunzătoare a sumelor asigurate. Mai adeseori însă ne întâlnim cu cazul contrar, când economul se simte vătămat, dacă i-se arată, că s'au scumpit toate lucrurile, deci și el să-și declare valoarea adevărată spre asigurare.

Așadar ori câte milioane de coroane vor împărți societățile de asigurare între incendiarii din Gyöngyös, banii pot fi mulți, dar nu vor fi de-ajuns, pentru că economii nu și-au asigurat edificiile în ordine și în prețurile de azi. *Au lipsit și asigurările bune.*

Dar dacă instituțiunea asigurărilor s-ar fi utilizat în mod corăspunzător, ce lipsă ar mai fi fost de pompieri? S'au invers: dacă pompierii ar fi lucrat cu perfect succes, ce lipsă mai era de asigurare?

În multe părți mai este și azi înrădăcinată părerea greșită, că o bună întocmire de pompieri servește numai interesele societăților de asigurare și de altă parte fiind omul bine asigurat la o societate de asigurare, ce lipsă mai este de pompieri?

Urmările astorfel de vederi s'au arătat mai mult decât rele, ba adânc păgubitoare, ele au fost de multe ori grozave.

Anume, pe de o parte cei ce se razimă exclusiv pe întocmirea bunilor pompieri, scapă din vedere, că menirea pompierilor este a reduce pagubele incendiului la măsura minimală. Dar pe ce cale și cu ce mijloace își ajunge pompierul scopul acesta? Care este măsura minimală a daunei de foc la care se poate conta cu ajutorul bunilor pompieri? Dacă pompierul taie, rupe, strică, ce-i cade la mână și aruncă apa tot pe lucruri, unde de obicei nu se potrivește! Atunci ce pagubă face direct focul și ce pagubă face indirect pompierul, care trebuie să o facă?

Ar fi dejă timpul să înțeleagă fie-cine, că asigurarea de foc e chemată *să restituie daunele*, iar daune de incendiu sunt și vor fi pe lângă cea mai succasă acțiune a celor mai buni pompieri.

Oamenii, cari astfel înțeleg rostul asigurărilor, își vor asigura nu numai coperișul, ferestrele și mobilele (ca să nu ardă!) ci își vor asigura și straturile de zarzavaturi din grădină, apeductul resp. *își vor asigura chiar și fântâna și apa din tântână contra daunelor de foc.* Iată ce zice § 31 al Legii de asigurare din marele ducat Baden:

«Dacă se ruinează sau se dăunează obiecte imobile prin stingerea sau localizarea focului, ca îngrăditurile curților și grădinilor, *fântânile,*

pomi, straturile din grădină, atunci daunele acestea trebuiesc stabilite prin experți și se plătesc în jumătate din partea instituțiunei de asigurare (de stat), iar în cealaltă jumătate din cassa comunală».

În special se amintește ca întâmplarea cea mai remarcabilă pentru daunele de foc ale fântânilor, că la stingerea unui incendiu dintr'o pivniță plină cu coloniale, pompierii au vărsat ammoniac în pivniță. Din cauza aceasta s'a stricat apa din fântânile vecinilor.

Spesele curățirii fântânilor au trebuit să fie plătite de institutul de asigurare.

Cazul s'a întâmplat în Martie 1877.

În cazul acesta pompierii au stins atât de sigur, atât de repede și atât de ușor focul și totuși au cauzat *daune la apa din fântânile vecinilor.*

Să nu mai vorbim de celelalte daune cauzate de ammoniac la articolele coloniale înmagazinate în pivniță. Cine a mirosit odată în vieață ammoniacul, nu-i va plăcea nici cu zahăr.

University Library * Cluj

Dar dacă instituțiunea pompierilor face necesară asigurarea contra daunelor de foc, se poate lipsi de pompieri omul asigurat?

La nefericiții incendiarii din Gyöngyös li se plătesc azi multe milioane de coroane despăgubire, milioane adunate din micile premii a sute de mii de proprietari asigurați. Câtă osteneală, cât timp trece până se adună din micile cotizații, milioanele, cari trebuiesc odată vărsate pentru alinarea durerilor unei catastrofe ca cea de acum.

Fără îndoială, că societățile de asigurare interesate vor profita de ocazie și vor împărți cu amândouă mâinile milioanele de coroane.

O și pot face.

Credem însă, că cei ce au trecut prin chinurile catastrofei dela Gyöngyös ar ceda astăzi cu plăcere aceste milioane numai să facă nefăcute, cele ce s'au întâmplat. Căci una este a primi despăgubire și alta e a nu fi avut paguba. Intre ambele curge o vale adâncă de lacrimi, sudori și de sânge.

Așadar este necesară și instituțiunea pompierilor și aceea a asigurărilor. Căci chiar și pe lângă asigurare, fiecare casă mai trebuie să aibă la

dispoziție totdeauna mijloace de stingere imediată: apeduct sau apă destulă, năsip, eventual alte aparate de stingere, cari trebuiesc probate din timp în timp și ținute în bună stare.

W.

Băncile noastre pentru Școala Comercială din Brașov.

Ca întregire a raportului direcțiunii «Solidarității» către adunarea generală a acestei însoțiri, publicăm azi câteva date cu privire la contribuțiile băncile asociate pentru fondul de zidire al școlii comerciale superioare române din Brașov.

În total, băncile aparținătoare «Solidarității» s'au angajat să contribuie cu *suma de* . . . Cor. 95,010.—

Din sumele subscrise, până azi s'a încasat prin biroul «Solidarității» . . . „ 78,611.67
% capitalurilor incasate . . . . . „ 5,895.07

Total Cor. 84,506.74

Spese din 1914—17 . . . . . „ 744.22

Capital curat Cor. 83,762.52

Capitalul acesta se află plasat:

La «Albina», Cont-Curent . . . Cor. 48,976.36

„ alte bănci, depuneri . . . . . „ 23,869.82

„ Banca de asig. Cont-Curent . . . „ 9,766.33

În efecte publice . . . . . „ 1,000.—

bon la Eforia școlară, Brașov . . . . . „ 150.—

Total Cor. 83,762.52

Din sumele scadente până la 1 Iunie

a. c. mai sunt neincasate . . . . . „ 4,020.—

Sumele scadente în 1918 fac . . . . . „ 10,330.—

La un loc Cor. 14,350.—

Cu sumele ce urmează a se încasa cum și cu camelele de capital de pe anul curent, «Solidaritatea» va putea pune la dispoziția superiorității școlare din Brașov pentru noul edificiu al școlii comerciale peste Cor. 100,000.—.

AGRICULTURĂ

Situația semănăturilor și valorizarea noii recolte. Conform celor mai recente știri dela locurile competente, situația semănăturilor se arată până acum *cu totul satisfăcătoare* în întreaga țară. Deosebit de îmbucurătoare este împrejurarea, că arealul cultivat cu *cereale de toamnă* a întrecut în acest an măsura normală. Chiar și semănatul *cerealelor de primăvară* s'a făcut în condiții bune și ele au trebuință numai de ploi calde, imbelșugate (cari în timpul din urmă încă n'au lipsit), pentru-ca frumoasele speranțe să se realizeze. Astfel prospectele recoltei noastre din acest an sunt pe cale de a se împlini.

Ce privește *procederea trebuințelor* până la noua recoltă, grație măsurilor luate la timp și energicei executări a rechiziționării bucatelor, este asigurată aprovizionarea cu articolele necesare, fără perturbațiuni însemnate, până la intrarea noului an economic.

Referitor la *valorizarea și distribuirea* noii recolte preparativele se fac fără preget, deși schimbarea de guvern, ce a întreprins, a întârziat puțin termenul deciziunilor definitive. La locul competent se militează însă pentru o centralizare mai riguroasă a administrației. Vor trebui adecă să se stabilească îndată după treerat prisosurile și lipsurile pentru toate produsele și numai decât să se facă o distribuire proporțională. Se cere și o raionare strictă.

Indreptățirea de a cumpăra liber ar fi să se înlăture (!), și cel mult să se restrângă la procurări în anumite localități și nu în țara întreagă. Pentru a împiedeca cumpărarea și vinderea cu prețuri peste prețurile maxime și a cantităților mai mari decât cele încuviințate, după părerea personalităților normative, ar fi indicat să se permită cumpărarea directă numai prin mijlocirea primăriei comunale.

Se contează probabil și la *urcarea* prețurilor maxime ale bucatelor; asupra acestei chestiuni va hotărî însă reușita recoltei actuale, pentrucă, natural, o recoltă bogată condiționează alte prețuri decât un seceriș slab.

Situația viilor, conform raportului oficios, se prezintă la sfârșitul lunii Maiu în modul următor:

În *circumscripția Budapestei*: vița s'a dezvoltat bine; bruma din 22 Maiu a cauzat pagubă simțitoare viilor dela șes. Prospectele recoltei nu sunt prea ademenitoare. În circ. *Szekszárd*: se așteaptă în viile bine îngrijite o recoltă mijlocie, pe alocurea slabă. În circ. *Pécs*: se așteaptă o recoltă bună, pe alocurea mijlocie. În circ. *Topolcza*: situația în genere este satisfăcătoare. În circ. *Pozson și Sopron*: a stricat bruma din 22 Maiu; se speră o recoltă mijlocie. În circ. *Balassa-Gyarmat*: pe locurile mai așezate se arată o recoltă rea. În circ. *Eger*: la șes a făcut bruma mari stricăciuni, pe locurile ridicate prospectele recoltei sunt mai favorabile. În circ. *Miskolcz*: se prevede o recoltă mijlocie. În circ. *Tarcal*: se așteaptă o recoltă mare. În circ. *Beregszász*: se așteaptă recoltă submijlocie. În circ. *Sätmar*: bruma a stricat circa 30%, în comitatele *Ugocsa și Selagiu* circa 15%; de aceea se așteaptă o recoltă submijlocie și în unele locuri slabă. În circ. *Bihar-Diöszeg*: se speră o recoltă frumoasă.

Proviziile de vin vechiu s'au sfârșit aproape pretutindeni și cari mai sunt, se vând cu 300—500 cor. hectolitru.

Ploile din Dumineca trecută. După o secetă îndelungată, Dumineca trecută au căzut ploi binefăcătoare, mai mari sau mai mici, mai în toate regiunile țării. Mai abundantă a fost ploaia în părțile Kecs-

kemet-ului, pela Nagyberezná, Agram, Munkács și Vârșeț. Cantitate ceva mai mică de ploaie a căzut în regiunile Bártfa, Cluj, Kassa, Beregszász, Bánfyhunyad, Caransebeș, Alba-Iulia, Reșița, Tátrafüred, Ungvár și în multe alte părți, între cari și în părțile Sibiiului, unde a ploaie binișor Duminecă noaptea și Luni dimineața; dar după aceea s'au pornit iarăș călduri mari, cari, s'au terminat astăzi cu o ploaie îmbelșugată, de vară.

Centrale, monopoluri, sau vânătoare de profituri?

Sporirea continuă a centralelor produce impresia, că lumea asistă la monopolizarea comerțului, rând pe rând în toate articolele.

În deosebi se tem de aceasta comercianții adevărați, cari vor fi mai rămas între cei neruinați încă de urmările războiului. Dar temerea e prea puțin motivată. Căci, ce s-a întâmplat de fapt?

Războiul a detras dela ocupațiunea lor serioasă aproape toate forțele comerțului legitim; totuși viața comercială s'a continuat în mod necesar, însă în mâinile ilegite ale vânătorilor de profituri. Iar vânătoarea de profituri a născut scumpetea și lipsa articolelor, ambele artificiale. Din scumpete și lipsă s'au născut rând pe rând centralele, a căror existență se pare a fi tot atât de artificială ca și cauzele, ce le-au produs.

Însă centralele de mărfuri și de produse sunt aproape exclusiv liferantele armatei mobilizate; bun și sigur cumpărător, până durează războiul. Îndată-ce demobilizarea se va fi terminat, centralele de azi vor fi necesitate să-și caute alți cumpărători. Și prea ușor se poate, că viitorii clienți ai centralelor nu vor fi tot atât de buni și siguri, ca armata mobilizată. Pentru continuarea activității centralelor s'ar mai cere, ca statul să realizeze profituri mari din aceasta, cel puțin duple, pentruca un profit să satisfacă particularii interesați și să mai fie un profit și pentru centralele, cari ar deveni poate monopoluri faptice. Evident, că neaflându-se după demobilizare cumpărători de talia armatei, de altă parte neputând centralele realiza profiturile necesare, ele vor fi silite să cadă deodată cu demobilizarea.

Un alt motiv, pentru care zilele centralelor de mărfuri și ale tendințelor de monopolizare a comerțului sunt numărate dela demobilizare, mai este și împrejurarea, că monopolizarea producției industriale, agricole și economice este destul de problematică. Dacă aceasta va fi imposibilă, ceeaaltă va fi cu neputință. Astfel campania, ce s'a pornit contra centralelor, în ziare și congrese, rămâne de prisos. Cu alte cuvinte, abia se poate închipui, ca instalarea pentru vecie a centralelor de mărfuri și produse să fie numărată între succesele unui războiu atât de

lung și greu. Ca încercări de monopolizare a comerțului, centralele au eșuat.

Considerațiile acestea sunt de ajuns pentru ca să nu imităm revistele economice din patrie, cari atacă cu predilecțiune chestiunea centralelor de mărfuri și produse, discutând îndreptățirea acestora pentru viitor.

Mai importantă ni se pare chestiunea vânătoarei de profituri, care a devenit o adevărată pasiune de războiu a celor din dosul fronturilor. Usuratorii comerțului de azi, simțindu-se binișor ocrotiți prin jertfirea de sine a armatelor de milioane, au aflat cea mai potrivită ocazie de exploatare a maselor, ce dibuesc între temere și nesiguranță. Mai curând sau mai târziu se va risipi însă negura, în care se ascund azi vânătorii de profituri, când apoi odiul general se va întoarce contra fie-căruia dintre aceștia.

Căci deosebirea esențială între adevăratul comerciant și între speculant, iese ușor la iveală: la primul, câștigul de afaceri este *rezultatul* unei activități folositoare, la celălalt profitul este *primul și ultimul scop*. Natural, că adevăratul om de afaceri se mișcă totdeauna sigur pe piața cultivată de el cu multă îngrijire și osteneală, câtă vreme speculantul își perde cu fiecare afacere terenul de sub picioare. Primul își concentrează atențiunea și forțele la delăturarea tuturor pierderilor posibile, iar rezultatul lui e aur, al doilea însă, fascinat de fantoma profitului, riscă și... câștigă ceva mai puțin decât a pierdut, ceea-ce momentan nici nu observă: legăturile de afaceri i se rup toate pe rând, așa încât nici al treilea faliment (obicei ovreesc) nu-i mai poate da mulțămirea omului, care se bucură de rodul ostenețelor sale.

Aceluiași public, care azi suferă sub apăsarea uzurarilor de tot felul, nu i se poate lua în nume de rău, dacă mâne își va aduce aminte de cei ce l-au exploatat.

Dividenda băncilor noastre pe 1916.

Banca	Scadența	%	Suma
«Agricola», Sebeș	Aprilie 19	6	6.—
«Ardeleana»	Aprilie 5	8	8.—
«Arieșana»	Aprilie 21	5	5.—
«Armonia»	Aprilie 7	5	5.—
«Auraria», Abrud		8	16.—
«Aurora», Năsăud	Martie 24	8	8.—
«Banca Pop.», Caransebeș	Martie 15	4	4.—
«Banca Poporală», Dej	Febr. 20	4	4.—
«Bihoreana»	Martie 1	5	10.—
«Bistrițiana»	Martie 26	7	14.—
«Bocșana»	Martie 26	6	6.—
«Brădetul»	Aprilie 17	7	7.—
«Cassa de păstr.», Mercurea	Martie 11	6	6.—
«Cassa de păstrare», Săliște	Aprilie 1	7	14.—
«Cassa de păst.», Sasca-Mont.	Martie 12	6	6.—
«Chiorana»	Aprilie 18	6	6.—

Banca	Scadența	%	Suma	Banca	Scadența	%	Suma
«Codreana»	Aprilie 26	5	5.—	«Vlădeasa»	Martie 31	5	5.—
«Concordia», Gherla	Aprilie 2	5	5.—	«Vulturul», Săn-Mărt.	Febr. 28	6	6.—
«Concordia», Uzdin		7	7.—	«Vulturul», Tășnad		5	5.—
«Cordiana»	Aprilie 29	8	8.—	«Zlăgheana»		7	3·50
«Coroana», Bistrița	Martie 12	6	12.—				
«Corvineana»	Martie 5	7	7.—				
«Crișana»	Martie 19	8	8.—				
«Cugiereana»	Aprilie 2	6	6.—				
«Dacia»		5	5.—				
«Decebal»	Aprilie 28	5	5.—				
«Doina»		6	6.—				
«Drăganul»	Febr. 25	5	5.—				
«Economia»	Aprilie 18	5	5.—				
«Făgețana»	Aprilie 5	4	8.—				
«Frățietatea»		5	5.—				
«Furnica»	Aprilie 19	5	20.—				
«Geogeană»	Martie 16	5	5.—				
«Goronul»	Martie 20	3	3.—				
«Grănițerul», Dobra	Martie 29	5	5.—				
«Izvorul», Ighiu	Aprilie 20	5	5.—				
«Iulia»	Martie 23	8	8.—				
«Lăpușana»		5	5.—				
«Lipovana»	Martie 24	4	8.—				
«Luceafărul», Versecz	Martie 12	6	6.—				
«Lumina»	Aprilie 18	4	8.—				
«Maramurășana»	Martie 2	4	4.—				
«Mărgineana»		7	7.—				
«Mercur», Năsăud	Martie 5	6	12.—				
«Mielul»	Martie 28	10	10.—				
«Minerva»	Martie 15	5	5.—				
«Monoreana»	Iulie 1	7	3·50				
«Murășana»	Maiu 1	6	6.—				
«Mureșanul»	Febr. 15	5	10.—				
«Nădlăcana»	Febr. 19	6	6.—				
«Olteana»	Aprilie 3	7	7.—				
«Orientul»	Aprilie 19	5	5.—				
«Patria»	Aprilie 19	8	16.—				
«Poporul», Lugoj	Aprilie 25	5	5.—				
«Porumbăceana»		7	7.—				
«Progresul»	Martie 26	5	5.—				
«Sătmăreana»	Martie 29	6	12.—				
«Sebeșana», S.-Sebeș	Aprilie 20	5	5.—				
«Secășana»	Maiu 6	5	5.—				
«Selăgiana»	Febr. 26	6	6.—				
«Sentinela»	Martie 10	6	6.—				
«Severineana» pe 1915/16		8	4.—				
«Silvania»	Martie 31	5	5.—				
«Șoimul Uioara	Maiu 8	4	4.—				
«Someșana»	Martie 20	6	12.—				
«Speranța», Hosman	Martie 20	5	2·50				
«Steaua», Petre	Aprilie 1	7	7.—				
«Surul»	Aprilie 8	6	6.—				
«Târnăveana»	Martie 24	4	4.—				
«Timișana»	Martie 29	4 1/2	9.—				
«Vatra»	Maiu 8	5	5.—				
«Victoria»	Martie 11	10	20.—				
«Viitorul»	Aprilie 21	6	6.—				

Valoarea de circulație a efectelor.

Conform ordonanței Nr. 1500/1917 a ministrului de finanțe.

Din motive prea cunoscute revista noastră de aproape trei ani încoace n'a avut ocazie să publice cursul efectelor.¹ Fasiunile referitoare la *impozitul asupra averei* în sensul articolului de lege XXXII din 1916 fac însă chestiunea să fie actuală și astfel în interesul cetitorilor noștri profităm de ocaziune, lăsând să urmeze aici o listă a efectelor mai cunoscute, cu valoarea stabilită prin ordonanța ministerială de mai sus.

%	E F E C T E L E	Cursul stabilit prin ord. min. 1500—1917
	Datoria publică ungară.	
4	Renta ung. aur à 50 fl	101·50
4	„ „ în Cor.	76·50
3 1/2	„ „ în Cor.	66·50
—	Impr. ung. cu premii á 100 fl	250.—
4	„ p. regularea Tisei	155.—
4 1/2	Oblig. de regalii croate-slav.	95.—
4	„ rurale ungare	84.—
4	„ croato-slavone	84.—
3	Impr. p. regularea Porților de fier	72.—
	Datoria publică austriacă.	
4	Renta austr. aur à 50 fl.	101·50
4	„ „ în Cor.	76.—
4	„ convert. în Cor.	76.—
	Datoria publică comună.	
4·2	Renta unific. hârtie	77.—
4·2	„ „ argint	77.—
4	Losuri din à 1860 à 500— v. c.	162.—
4	„ „ „ 1860 „ 100— „ „	205.—
—	„ „ „ 1864 „ 100— „ „	336.—
	Datorii publice, necotate încă la bursă.	
	<i>a) ungare:</i>	
5 1/2	Bonuri de tezaur per 1 Iunie 1918	100.—
5 1/2	„ „ „ „ 1 Octomvrie 1919	100.—
5 1/2	„ „ „ „ 1 Iunie 1926	91·88
6	Renta I. impr. de război	96·60
6	„ II. „ „ „	96·60
8	„ III. „ „ „	96·60
6	„ IV. „ „ „	96·60
6	„ V. „ „ „	96·60
5 1/2	„ II. „ „ „	90·30
5 1/2	„ V. „ „ „ amortizabilă 25 ani.	94.—

¹ Bursa de valori din Viena și Budapesta deși redeschisă în 15 Martie a. tr., cursurile nu au fost cotate, nici publicate pe cale ziaristică.

%	E F E C T E L E	Cursul stabil prin ord. min. 1500—1917
	<i>b) austriace:</i>	
5 ¹ / ₂	I. împrum. de războiu per 1 Aprilie 19v0 . . .	97—
5 ¹ / ₂	II. " " " " 1 Mai 1925 . . .	94-75
5 ¹ / ₂	III. " " " " 1 Octom. 1920 . . .	93-10
5 ¹ / ₂	IV. " " " " 40 ani	92-50
5 ¹ / ₂	IV. " " " " 7 ani	95—
5 ¹ / ₂	V. " " " " 40 „ amortizabil . . .	92—
5 ¹ / ₂	V. " " " " 5 ¹ / ₂ ani	96—
	Alte datorii publice.	
4	Imprum. oraşului Budapesta din 1884 . . .	83—
4	" " " " 1903 . . .	82—
4	" " " " 1911 . . .	83—
4	" " " " 1914 . . .	90—
4	Obl. soc. Timiş-Bega	82—
4	" Căilor Fer. din Bosnia şi Herţeg. a 1895.	77—
4 ¹ / ₂	" " " " " " " " „1898.	84—
4	Impr. imper. otoman	71—
	Scrisuri fonciare şi altele.	
5	Albina, Sibiiu, scris fonc. în fl.	95—
5	" " " " pe 30 ani	95—
4 ¹ / ₂	" " " " „ pe 40 ani	90—
5	Cassa de păstrare gener. Sibiiu, pe 31 ¹ / ₂ ani repl. 110% în fl.	102—
5	Cassa de păstrare gener. Sibiiu pe 40 ani repl. 106% în fl.	100—
5	Cassa de păstr. a III-a em. pe 40 ani fl. sau Cor.	96—
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare a IV-a emisiune 35 fl . . .	91—
4	" " " " a V-a emisiune pe 50 fl. . . .	84—
4 ¹ / ₂	Instit. de credit fonciar din Sibiiu, a VI em.	91—
4	" " " " " " " " „ VII em. pe 50 ani	84—
4 ¹ / ₂	Instit. de credit fonciar din Sibiiu VIII em. pe 50 ani	91—
5	Instit. de credit fonciar din Sibiiu IX em. pe 50 ani	96—
3	Instit de credit fonc. austr. cu premii . . .	280—
5	Cassa de păstr. gen. Braşov, I em. pe 40 ani.	96—
4 ¹ / ₂	" " " " " II. „ „ 45 „	91—
4 ²	" " " " " III. „ „ 50 „	87—
5	" " " " " IV. „ „ 40 „	96—
4	Banca Austro-Ungară val. austr. pe 50 ani.	96—
4	" " " " val. Cor. „ 50 „	96—
4 ¹ / ₂	Instit. de credit fonciar ungar pe 63 ani . . .	96-50
4	" " " " " " 50 „ . . .	91-50
3 ¹ / ₂	" " " " " " 63 „ . . .	85—
4 ¹ / ₂	Obl. com. ale Băncii Com. Ung. din Pesta, replat. 110% în fl.	99—
4	Obl. com. ale Băncii Com. Ung. din Pesta, pe 60 ani	84—
4	Obl. com. ale Băncii Com. Ung. din Pesta, pe 75 ani	84—
	Losuri.	
	Basilica	23—
	" „ coupon de câştig	8—
	Imprum. cu premii al or. Viena, 1874 . . .	500—
	Sanatoriul regina Elisabeta	9—
	" „ «Jó sziv»	16—
	Crucea roşie ungară	26—
	" " " „ coupon de câştig	9—
	Crucea roşie astriacă	45—
	Instit. de credit austriac	540—

CRONICĂ.

Din mesagiul de tron al monarhului nostru. În mesagiul, cu care împăratul şi regele nostru a deschis Joi în 31 Maiu n. a. c. parlamentul austriac, se ating, pe lângă alte chestiuni de importanță deosebită pentru prezent şi viitor şi chestiuni *economice*.

Referitor la problemele *interne* se spun în mesagiul următoarele: Finanțele statului trebuiesc de nou aşezate pe temelia lor normală legală. La locul prim stă totuș cerința, ca economia statului, care prin sarcinile războiului a suferit o serioasă perturbațiune, să fie adusă iarăș în căi regulate. Spre acest scop statului trebuie să i se deschidă izvoare de venitite îndeajuns, la cari va fi neapărat să se apuce căi noue, deosebite de cele de până acum, ale politiceii financiare. O economie înțeleaptă și strictă în finanțele statului, îndeosebi omiterea tuturor cheltuielilor de administrație, cari nu sunt reclamate neapărat de scopuri reale, vor trebui să înlesnească restabilirea echilibrului financiar.

Cu privire la *transacția cu Ungaria* se aşteaptă rezolvirea norocoasă a acesteia, ca bazați pe o politică de comerțu aşezată cu plan a Monarhiei, să se împreune toate puterile, îndeosebi însă pentru a desvoltă mai cu spor producțiunea pe terenul industrial, comercial și agricol. Bogăția încă neexploatăă în multe privințe a comorilor naturale, posibilitatea de a ridică valoarea muncii omenești prin mijloace tehnice și prin metode conducătoare la scop vor aveă să fie un izvor de nădejde al regenerării și al bunăstării pentru singuratici și pentru obște.

† **Iacob Mureșianu.** Din Blaj ne vine dureroasa veste, că *Iacob Mureșianu*, membru în comitetul de supraveghiere al institutului «Patria», — mai cunoscut însă ca unul dintre cei mai de valoare compozitori ai neamului nostru — a trecut la cele eterne. Răposatul s'a distins ca entuziast cultivător al muziceii noastre naționale pe care a izbutit să o ridice, prin creațiunile sale, la înalt nivel artistic. A scris o mulțime de piese pentru piano, cor, cor și orchestră și orchestră solo, pe cari autorul — se spune — le-a împărțit în vre-o 12 volume. Din acestea până acum abia unele au văzut lumina zilei, fiind publicate în foaia sa «Muza Română», care a apărut în trei rânduri și mai pe urmă a trebuit se înceteze din cauza lipsei de sprijin.

Multe lucruri din ale sale s'au executat cu mare succes la diferite concerte dela noi și din România.

Ar merită, — și avem informațiuni, că s'a pornit dejă o mișcare — ca una din societățile noastre culturale să câștige dreptul și să purceadă la editarea tuturor lucrărilor lui I. Mureșianu. În chipul acesta

opera sa de artă ar deveni accesibilă publicului mare și o ar cunoaște și aprecia și alții — afară de cercul intimilor săi de odinioară.

*

„**Berzovia**“, institut de credit și economii, Zsido-
dovin, anunță ieșirea din direcțiune a membrilor *G. Uturașu, Găitin Șest, G. Grozdan și Ioan Chincea*; tot odată anunță alegerea în direcțiune a membrilor: *Iosif Grecu, Trițan Ogârlaci, Teodor Baba și Nicolae Novac*.

*

„**Grănițerul**“, institut de credit din Herseni anunță ieșirea din direcțiune a membrilor: *Toma Bălan și Simion Lie*, precum și alegerea în direcțiune a membrilor *Ilie I. Rinea și Ioan Judele jun.*

*

„**Armonia**“, institut de credit în Șinca-mare anunță ieșirea din direcțiune a membrilor: *Ioan Dejenariu, Daniel Șerban și Vasile Mărginean*, precum și alegerea în direcțiune a membrilor: *Nicolae Borzea Moise Brumbescu și Ioan Bugneriu*.

*

Băncile noastre pentru fundațiunea ziaristilor. La rugarea adresată băncilor române de epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria s'au mai făcut următoarele contribuiri:

Transport din Nr. trecut	Cor. 2,015.—
«Sentinela»	250.—
«Aurora», Năsăud	200.—

Total Cor. 2,465.—

Publicarea contribuțiilor se va continua.

Bibliografie.

A apărut în *Biblioteca băncilor române*: «Cursul elementar de stenografie românească», prelucrat după sistemul stenotachigrafic de *Vasile Vlaicu* și se poate procura dela: *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben) cu prețul de Cor. 2.— plus porto.

Cine se interesează de un sistem cursiv (nu geometric) de stenografie românească, cerând să i se împlinescă așteptările de *ușurință la învățat, practicitate, iuțeală la scris, și siguranță la cetit*, poate afla în cartea aceasta mulțămire stenografică. Comparând-o cu alte cărți, de alte sisteme, un stenograf român va mai afla însă în ea și alte calități folositoare.

Autorul fiind convins de calitățile sistemului n'a pregetat a riscă spese urcate și muncă îndelungată pentru a da în mâna celor interesați: *funcționari, studenți și intelectuali*, ceva folositor ca stenografie românească.

Cartea are 2 părți: teoretică (tipărită) și practică (litografată). Partea teoretică este interesantă și instructivă, iar cea practică e precisă și completă.

*

Anuarul băncilor române pe anul 1917. Anul al XVIII. Redactor: Constantin Popp, Sibiiu, Tipografia arhidiecezană, 1914. Prețul K 5-30, incl. porto.

Cunoscutul șematism al institutelor de bani, însoțirilor și altor întreprinderi românești din Ardeal

și Ungaria, a apărut în formatul obicinuit și în estensiune de 9 coale de tipar.

Partea calendaristică conține pe lângă calendarul anului viitor, încă următoarele îndrumări și notițe de interese și folos pentru cercurile băncilor și pentru ori și cine:

1. Noua tarifă postală, intrată în vigoare la 1 Octomvrie 1916.

2. Tarifa pentru telegrame.

3. Tarifa nouă de timbre, intrată în vigoare la 1 Decemvrie 1916.

4. Chei pentru calcularea intereselor pe zile.

5. Competința de timbru a registrelor comerciale.

6. Monetele diferitelor state.

Șematismul însuși conține pe 148 de pagini datele privitoare la 146 de institute de bani, societăți pe acții, dela «Solidaritatea» și «Banca Generală de asigurare», dela 55 de însoțiri de credit și dela 6 societăți comerciale, însoțiri de consum și alte întreprinderi românești, indicând la fiecare: firma în toate limbile înprotocolate, sediul (comitatul), Nr. telefonului, calitatea de membru la «Solidaritatea», anul fondării, capitalul social, prețul acțiilor, dividendă pe ultimii trei ani, termenul de prescripțiune al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei și foile oficiale ale societății. Mai departe: Numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al directorului executiv, Bilanțul și contul Profit & Perdere pe anul 1915, distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Un capitol special cuprinde asocierea băncilor noastre, «Solidaritatea», arătând scopurile și menirea acestei însoțiri, în ordine alfabetică pe membrii ei, condițiile de primire, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al revizorilor experți ai însoțirii, în fine bilanțul ei pe anul 1915.

După o tabelă a «Dividendei băncilor române pe 1915» urmează două sumare: unul după sedii, arătând, în cari orașe și comune, ce întreprinderi economice românești sunt și altul alfabetic, arătând toate întreprinderile din șematism.

Prețul «Anuarului» pe anul 1917 este K 5-30 inclusiv porto și se poate comanda la Administrația «Revistei Economice» în Sibiiu—Nagyszeben.

Sumarul:

Instituțiunea pompierilor și a asigurărilor. — **Băncile noastre pentru Școala Comercială din Brașov.** — **Agricultură:** Situația semănăturilor și valorizarea noiei recolte. Situația viilor. Ploile din Dumineca trecută. — **Centrale, monopoluri, sau vânatoare de profituri?** — **Dividenda băncilor noastre pe 1916.** — **Valoarea de circulațiune a efectelor.** — **Cronică:** Din mesagiul de tron al monarhului nostru. † Iacob Mureșianu. «Berzovia». «Grănițerul». «Armonia». Băncile noastre pentru fundațiunea ziaristilor. — **Bibliografie:** Stenografie românească. Anuarul băncilor române pe 1917.

»FURNICA»,

institut de credit și de economii în Făgăraș.

Aviz.

Incepând cu 1 Iulie, după depunerile vechi solvește $3\frac{1}{2}\%$ iar după depunerile nouă numai 3% .

1—1

Direcțiunea.

„SĂCANA”,

institut de credit și economii, ca societate pe acții în Sacul.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, ca societate pe acții «Săcana», se convoacă la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Sacul la 24 Iunie st. n. 1917, la 3 ore p. m., în localul școlii confesionale gr.-or. române din loc.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghiere în legătură cu prezentarea bilanțului pro 1916.
2. Decidere asupra bilanțului și darea absoluturului.
3. Propunerea direcțiunii și decedere asupra întrebuintării profitului curat.
4. Alegerea a unui membru în direcțiune conform §-ului 27 din statute.
5. Eventuale propuneri.
6. Exmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

P. T. Domnii acționari, cari voese a participa la adunare cu vot decisiv în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați — conform §-ului 19 din statute — a-și depune acțiile și eventual documentul de plenipotență cel mult până la 23 Iunie a. c. la 12 ore a. m. la cassa institutului. Acțiunile se pot depune și la institutul de credit și economii «Albina» filiala din Lugoș.

Sacul, la 5 Iunie 1917.

Direcțiunea.

Activa — Vagyon.	Contul Bilanț la 31 Dec. 1916. — Mérleg-számla 1916. dec. 31-én.	Pasiva — Teher.	
	K f	K f	
Cassa — Pénztár	7,946.46	Capital societar — Alaptőke	40,000.—
Cambii — Váltók	109,392.—	Fondul de rezervă — Tartalékalap	14,187.71
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	2,335.—	Fondul de rez. spec. pentru dubioase	
Efecte — Értékpapírok	12,282.—	Külön tartalékalap	2,417.63
Realități — Ingatlanok	19,372.35	Fond de binefaceri — Jótékonyalap	183.10
Mobiliar — Butorok	160.—	Depozit spre fructificare — Takarékbetétek	34,496.88
după descriere — leírás után	20.—	Reescont — Visszleszámitolás	53,258.—
Diverse conturi deb. — Különböző tartozó számlák	13,581.53	Imprumuturi hipotecare cedate — Engedm. jelzálog kölcsönök	2,335.—
		Lombard propriu — Lombard	4,800.—
		Depozite — Letét	7,789.22
		Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	1,121.25
		Interese transitoare la escont — Leszámitolási átmeneti kamatok	1,695.10
		10% dare după %-le capit. și rid. la depuneri	
		10% adó törke és kif. kamát után	185.49
		Diverse conturi creditoare — Különböző hitelező számlák	150.12
		Profit curat — Tiszta nyereség	2,429.84
	165,049.34		165,049.34

Debit — Tartozik.	Contul Profit și Perdere — Nyereség- és Veszteség-számla.	Credit — Követel	
	K f	K f	
Interese capitalizate și ridicate la dep. — Tőkesített és kifizetett kamatok	1,857.06	Interese de escont — Leszámitolási kamatok	7,844.76
Interese de reescont — Visszleszámitolási kamatok	4,174.05	Int. dela efecte — Értékpapír kamatok	460.—
Int. de lombard propriu — Lombard utáni kamatok	333.28	Venit dela realități — Ingatlanok jövedelme	295.20
	6,364.39	Proviziuni — Jutalék	3,090.88
<i>Spese: — Költségek:</i>			
requisite de scris, încălzit, luminat, porto etc. — irószerek, fűtés, világítás, porto stb.	679.25		
Salare — Fizetések	1,300.—		
<i>Dare: — Adó:</i>			
10% după inter. la depuneri — 10% betéti kamatok után	185.49		
directă și comunală — egyenes és községi	654.83		
Competințe de timbre — Bélyegilleték	57.04		
10% amortizare din mobilier — 10% leírás	20.—		
Profit curat — Tiszta nyereség	2,429.84		
	11,690.84		11,690.84

Sacul, la 31 Decembrie 1916. — Szákul, 1916 évi december hó 31-én.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Aureliu Spătan m. p., director executiv. — vezérigazgató. Vasile Tărian m. p., contabil. — könyvelő.
 Vichentie Țăran m. p. Petru Ghiocel m. p. Petru Scumpia m. p. Eftimie Lăpăduș m. p.
 Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine și corecte. — Alulirt felügyelő bizottság a jelen számlákat átvizsgálta és rendben levőknek és helyesnek találta.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZÓTTTSÁG:

Sacul, la 5 Iunie 1917. — Szákul, 1917 évi Iunius hó 5-én.

Mărian Groza m. p. Arsenie Voșcinaru m. p. Nicolae Țăran m. p. Romulus Lața m. p.